

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 38. Apud Iguazuanos gesta narrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

esse suspicabatur, Sociis manifestabat, verbis castigabat, ignaros erudiebat, denique pietatis officia omnia implebat. Factumque semel est, ut cum conjugem peste afflatam, quam humeris ex remoto loco Sacramentorum ergo defererat, in itinere amisisset, nihil tamen ejus morte deterritus, aliis & aliis lue contactis, ne in expiati perirent, succollaverit: quo in munere morbo lethali tactus ad oppidum delatus est. Ubi unica morientis cura fuit, Josephum Oregium & Franciscum Ximenium ibi curantes de suorum popularium periculo monere; qua in animarum cura animæ suæ non incurius, cum innocentia baptismali ad Cælos, ut spes est, evolavit. Huic in officio successit Marcellus Maëndius Casiquius, cui in more erat Sociis moribundis per spissitudinem nemorum noctu indagantibus, non face sed falce accenso præluere, tanto in his officiis mortis contemptu, ut paucis post diebus peste & ipse contactus, ad ultimam luctam ab Oregio inungi postulavit. Cui Oregius, *Te inungam*, inquit, *ô Marcellus, & si verè credis, per illam Sanctam Unctionem corpore & animo valebis. Credo*, subintulit æger. Ergo *valebis*, addidit Oregius, *fides tua te saluum fecit*: nec dictum ab facto abluit, Maëndio pristinae sanitati & officio feliciter restitutum. Quo facto, æstimatio Extremæ Unctionis, contra Ariolos, feralem esse divulgantes, asserta est. Tabaca Casiquius, succollante cum eo matre, genitorem suum Baptismi ergo per sex leucas ad oppidum detulit; eo officio promeritus, ut pater, mater & ipse Baptismi gratiam consequerentur. Catechumenus alter Matri morienti, Christianorum sacrorum desiderio, ex remoto maxime loco humeros supposuit, cui in itinere vix jam animam trahenti, casu ab Superis disposito, Josephus Oregius circum omnia nemora amore prædæ excutens occurrit, & eam sacris aquis expiatam ad cælos transmisit. Nobile par conjugum famam etiam meretur: qui filiam ægram, adultæ quàm infanti propiorem, humeris per quatuor leucas advectam, eo consilio Christianâ doctrinâ in itinere instruxere, ut instructam Sacerdos statim baptizaret, minusque de salute aternâ periclitaretur. Valuit industria: nam inter brachia parentum felix puella tum vivere desiit, cum jam elinguis in conspectum Socii delata, ritè lota incepit esse Christiana. Quarum rerum exercitatione tantum veræ laudis Caaroenses mereri videntur, quantum sufficit ad delendam maculam sacrilego parricidio contractam. Numerus peste sublatorum abundè compensatus est excursionibus Apostolicis, & Baptismorum multitudine: nam apud Caaroenses nongenta & duo capita; apud Tabativienfes septingenta & quinquaginta duo cum ipso oppidi duce; apud Acaraguaienses quadringenta & quadraginta quinque capita, magna partes adultorum hominum, primo Sacramento expiata sunt. In Ibitiraquanorum oppido centum & quadraginta septem adulti, præter centum & sexaginta sex infantes; ex Caasapaminienfibus septingenti & sexaginta sex adulti, præter trecentos & quinquaginta quinque infantes; ex Piratinienfibus quingenti circiter omnis ætatis, & alibi multi, ab Sociis ritè loti sunt. In Assumptionis Neophytorum oppido templum & domus Sociorum hoc anno arsit, tanto novorum hominum dolore, ut luctum publicum pro infortunio more barbarico instituerint, veriti in pristinis ne Socii ob incendium se desererent. Sed Altamiranius, delinitis eorum animis, promissâ sedis perpetuitate, ad reedificandum templum domumque ita animavit, ut multi, quò ædificium ad culmen citius perduceretur, ex suismet domibus materiam detraxerint. Apud Ibitiraquanos templum imbricatum & affabrè factum hoc anno Virgini Immaculatæ eo sine solemnissimo apparatu dedicatum est, ut Neophytis Ecclesiasticarum rerum æstimatio insinueretur, & Ethnicis ad celebritatem ex remotissimis locis concurrentibus persuaderetur, ne se in viva Sancti Spiritus templa consecrari tenerent, optimo in utrisque successu.

Marcelli
Maëndii
vigilantia.

Extremæ
Unctionis
via.

Baptismi
desiderium.

Numerus
baptizato-
rum.

CAPUT
XXXVIII.
Apud Iguazu-
uanos gesta
narrantur.
Baptismorum
numerus.

IN Iguazuana Mariæ Majoris colonia, in qua ducenti & quadraginta novem hoc anno Christo accessere, adolescentulum unum captivum ex Caaguaru gente Claudius Ruierius eo sine redemit, ut linguæ Guaranae peritiam adeptus, Sociorum apud populates suos interpret esset. Nec res utilitate caruit: nam cum Caaguæ animadvertissent Iguazuanos, antiquos hostes suos, jam Christianos, vix amplius violentos esse, quorundam animos subiit desiderium ad vicina Divæ Mariæ Majoris oppi-

ris oppi-

ris oppido loca progrediendi: eoque processere, ut eorum Casiquius cum aliquot assēctis non agrē se ad oppidum duci siverit. Ad quos visendos, non secus ac ad Africana monstra in Europa itur, concussus est. Socii ad cicurandos feros homines Divi Xaverii Iyphanotheculam eis ostendēre, creditumque est plus mutum pictumque Xaverium & ejus reliquias potuisse, quam vivam ceterorum Patrum virtutem. Exinde enim per interpretem feri homines sermonem Sociorum avidē arripiebant, & positis suspitionibus cibos appositos non illibenter admittebant, nostrorumque vestes & calceos attoniti atredebant, autumantes eos calceatos petafatosque olim fuisse natos: adeo prater sylvas suas sylvicolæ illi nihil noverant. Lepidum fuit, ad æris campani tactum ceu ad tonitruum, stupidos cernere, audirēque sciscitantes, qui tantilla moles adeo sonore loqueretur? Lepidius fuit, feros homines, tygridum barritibus tantum affuetos, ad musicæ numeros sponte sua subsilientes videre, & Neophytos nostros ad symphonicos modulos salutantes ultro imitari, denique, facta aliqua redeundi spe, suas sylvas feri homines repetiere. Quamvis Socii nullam unquam occasionem omiserint de ea natione benè merendi: tamen rari admodum hætenus Christo nomen dedere.

HOC anno Episcopus Paraquariensis Paranienses Neophytos inspectum venit. Venientem Petrus Romerus & Socii per vias arcibus triumphalibus conspicuas in ornatâ novorum oppidorum templa, inter vocum & instrumentorum musicorum concentum, Infula & Pontificali veste insignem invexere: stupentibus hinc novis hominibus ad Præfulis majestatem: inde verò Præfule approbante Societatis labores, quæ tam pulchro additamento Christianum imperium auxisset. Multa millia Neophytorum altero post Baptismum Sacramento ad spiritualem pugnam pro officio confirmavit, abiensque litteras honorarias conscripsit, quibus Regi Catholico significabat, vidisse se nostrorum Neophytorum oppida, ab Societate ad Paranam constructa, quæ non jam saperent barbariem, sed humanitatem benè cultorum hominum. In Acaraïensi Nativitatis Virgineæ oppido, Josephi Anchiætæ reliquiæ duobus adolescentibus, uni sumpto veneno, & alteri viperæ morfu, ad extrema deductis, salutare fuerit. Ibidem imago Beatæ Virginis & Divorum Josephi & Ignatii portentose sudavere, stupentibus ad insolitam rem Petro Alvaro & Antonio Palermo oppidi curatoribus, & triste nescio quid ominantibus, præsertim cum nunciatum est alteram Virginis iconem sub id tempus Piratiniæ in Brasilia etiam sudasse. Auxit omnis metum Emmanuël Correa, vir nobilis, è Brasilia nuper advectus, nuncios multas Mamalucorum & Tupicorum cohortes in totius Guairaniæ perniciem arma moliri: immoto ad hæc Paraquariæ Prætorē, & nihil de incuria remittente. Itaque horret animus in Guairaniam proficisci, & rerum dicendarum calamitas ab solito officio calamum absterret. Porro pergendum est.

FRANCISCUS Vasquius Provincialis, inspectis Paraniensibus oppidis, per famosum illud præcipitium, eodem quo ejus decessor labore, in Guairantam penetravit. Nam quamvis Paraquariæ Prætor illac iter habere vetuerat, tamen recentioribus litteris Senatus Chuquisacensis Regius, abrogatâ lege, edixerat è bono publico non sibi videri, si communes compendiarieque viæ interdicerentur. Igitur postquam Provincialis primam Guairaniæ Hispanorum urbeculam attingit, citato amplissimi ordinis edicto, magistratum de fractâ Prætoris lege conquerentem, postulantemque, ne illac rediret, facile compefcuit. Villaticam adverso Paranâ & Huibajo delatus, trepidum nuncium accepit de Divi Xaverii oppido ab Mamalucis obseffo. Quo accepto nuncio, animatis ad auxiliandum Villaticanis, quantâ potuit remorum contentione, viâ compendio usus, in Sociorum subsidium properavit. In Divi Xaverii oppido aderat Sylverius Pastor initio invasionis, qui cognito ab Mamalucis suos Neophytos è remotioribus villis in servitutem abigi, extra oppidum progressus latrones adiens, spreis ferreis fistulis in suum pectus directis, tantum gelta, voce, minis, lacrymis potuit, ut aliquot captivos sibi reddi impetrârit. Sed

*Caniguâ ut-
cunque cicâ
rati.*

**CAPUT
XXXIX.**
De reliquis
Paranæ re-
bus.

*Confirmatur
Neophyti.*

*Josephi An-
chiætæ Reli-
quia.*

*Sudor por-
tentosus.*

**CAPUT
XL.**
Sanctorum
Xaverii &
Josephi co-
loniarum de-
populatio.

*Franciscus
Vasquius
Guairaniam
avit.*

*Mamaluci
oppidū Divi
Xaverii in-
vadunt.*